

פרשת שמות - והעיקר שלא יתחפד כלל....

הרפתקאות משה רבנו....

1. שמות (פרשת שמות) פרק ב פסוק ב - ג
 (ב) ותהר האשה ותלד בן ותרא אתו כי טוב הוא ותצפנהו
 שלשה ירחים: (ג) ולא יכלה עוד הצפינו ותקח לו תבת גמא
 ותחמרה בחמר ובזפת ותשם בה את הילד ותשם בסוף על
 שפת היאר:

2. שמות (פרשת שמות) פרק ב פסוק ט - י
 (ט) ותאמר לה בת פרעה היליכי את הילד הזה והינקהו לי ואני
 אפן את שכרך ותקח האשה הילד ותניקהו: (י) ויגדל הילד
 ותבאהו לבת פרעה ויהי לה לבן ותקרא שמו משה ותאמר כי
 מן המים משיתוהו:

3. שמות (פרשת שמות) פרק ב פסוק יא
 (יא) ויהי בימים ההם ויגדל משה ויצא אל אחיו וירא בסבלתם
 וירא איש מצרי מכה איש עברי מאחיו:

4. רמב"ן שמות (פרשת שמות) פרק ב פסוק יא
 (יא) ויגדל משה ויצא אל אחיו - שגדל והיה לאיש. כי מתחלה
 אמר ויגדל הילד (לעיל פסוק י), שגדל עד שלא היה צריך
 לגמלה אותו, ואז הביאתהו לבת פרעה ויהי לה לבן כי לפני
 מלכים יתיצב, ואחרי כן גדל ויהי לאיש דעת:

5. שמות (פרשת שמות) פרק ב פסוק טו
 (טו) וישמע פרעה את הדבר הזה ויבקש להרג את משה ויברח
 משה מפני פרעה וישב בארץ מצרים וישב על הבאר:

6. שמות (פרשת שמות) פרק ב פסוק כג
 (כג) ויהי בימים הרבים ההם וימת מלך מצרים ויאנחו בני
 ישראל מן העבדה ויזעקו ותעל שועתם אל האלקים מן העבדה:
 רש"י

(כג) ויהי בימים הרבים ההם - שהיה משה גר במדין, וימת מלך
 מצרים והוצרכו ישראל לתשועה. ומשה היה רועה וגו' (ג א)
 ובאת תשועה על ידו, ולכך נסמכו פרשיות הללו:

7. רמב"ן שמות (פרשת שמות) פרק ב פסוק כג
 ולפי דעתי, כי טעם הכתוב הזה ירמוז על הימים שהיה משה
 בורח מפני פרעה, כי באמת בנעוריו ברח, שהכתוב אמר ויגדל
 משה ויצא אל אחיו, שהיה זה מיד כאשר גדל ועמד על דעתו,
 והגידו לו כי הוא יהודי, ונכסף לראות סבלות אחיו ועמלם
 ולחצם, וביום ההוא שיצא הכה את המצרי, וביום השני הלשינו
 עליו וברח. הנה היה כבן שנים עשרה שנה, כאשר הזכירו
 רבותינו (שמו"ר ה ב), ועל כל פנים לא הגיע לעשרים, ובעמדו
 לפני פרעה היה בן שנים, אם כן עמד כמו ששים שנה בורח
 מלפני פרעה:

והקרוב כי בסוף הזמן בא למדין ונשא צפורה, כי כשהיה לו
 הדבור הזה עדיין לא הוליד ממנה רק בנו הבכור גרשום, אבל
 לא הזכיר הכתוב בבחינתו רק וישב בארץ מצרים וישב על הבאר,
 כי לא נתחדש בימים האחרים ענין שיצטרך הכתוב לספרו. וכן
 הדבר, כי הבורח מן המלכות לא יתעכב בעיר מושב וקרוב לו,
 אבל יברח ממקום למקום אל ארץ מרחקים:

והנה עמד ימים רבים מתחבא ומתנכר מגוי אל גוי ומממלכה
 אל עם אחר, ובסוף הזמן בא למדין ונתעכב שם. וזה טעם
 "וישב בארץ מצרים", כי ראוי היה שיאמר "וילך אל ארץ מצרים",
 אבל רמז שלא ישב בעיר עד בסוף שבא אל ארץ מצרים ושם
 ישב:

8. שמות (פרשת שמות) פרק ב פסוק כא - כב
 (כא) ויזאל משה לשבת את האיש ויתן את צפרה בתו למשה:
 (כב) ותלד בן ויקרא את שמו גרשם כי אמר גר הייתי בארץ
 נכריה:
 חזקוני

ויקרא את שמו גרשם מתוך קו הדין היה לו לקרוא לבנו הראשון
 על שם הנס שהצילו הקדוש ברוך הוא מחרב פרעה ולא הזכיר
 את הנס אלא על שם בנו הקטן שהוא אליעזר. אלא י"ל לא
 היתה ההצלה חשובה בעיניו כל זמן שמלך מצרים חי שהרי
 לעולם היה ירא ממנו בכל מקום שהולך וכשאמר לו הקדוש
 ברוך הוא כי מתו כל האנשים המבקשים את נפשך כלומר מלך
 מצרים אז הזכיר חשיבות הנס. מיד באותו זמן כשנולד לו בן
 שני כדכתיב ויהי בדרך במלון וגו' שנענש על שלא מל אליעזר
 בנו שנולד באותו פרק.

9. שמות (פרשת שמות) פרק ב פסוק כג - כה
 (כג) ויהי בימים הרבים ההם וימת מלך מצרים ויאנחו בני
 ישראל מן העבדה ויזעקו ותעל שועתם אל האלקים מן העבדה:
 (כד) וישמע אלקים את נאקתם ויזכר אלקים את בריתו את
 אברהם את יצחק ואת יעקב: (כה) וירא אלקים את בני ישראל
 וידע אלקים: ס פרק ג (א) ומשה היה רעה את צאן חתנו
 פהו מדון וינהג את הצאן אחר המדבר ויבא אל הר האלקים
 חרבה: (ב) ... (ז) ויאמר ה' ראה ראיתי את עמי אשר
 במצרים ואת צעקתם שמעתי מפני נגשיו כי ידעתי את מכאביו:
 (ח) וארד להצילו מיד מצרים ולהעלותו מן הארץ ההוא אל ארץ
 טובה ורחבה אל ארץ זבת חלב ודבש אל מקום הפנעני והחתי
 והאמרי והפרזי והחוי והיבוסים: (ט) ועתה הנה צעקת בני ישראל
 באה אלי וגם ראיתי את הלחץ אשר מצרים לחצים אתם: (י)
 ועתה לכה ואשלחך אל פרעה והוצא את עמי בני ישראל
 ממצרים:

10. שמות (פרשת שמות) פרק ד פסוק יח - יט
 (יח) וילך משה וישב אל יתר חתנו ויאמר לו אלכה נא ואשובה
 אל אחי אשר במצרים ואראה העודם חיים ויאמר יתרו למשה
 לך לשלום: (יט) ויאמר ה' אל משה במדין לך שב מצרים כי מתו
 כל האנשים המבקשים את נפשך:
 רשב"ם

(יט) ויאמר י"י אל משה במדין - שנתיישב שם בבורחו מפני
 פרעה וישב במדין כדכת' ויברח מפני פרעה וישב בארץ מצרים
 ועתה אמר לו במדין שוב כי מת אותו פרעה המבקש את נפשך
 (ועתה אמר לו במדין שוב כי מת אותו פרעה) והמלשינים
 כדכתיב לעיל וימת מלך מצרים, אחר בריחתו של משה:

11. אור החיים שמות (פרשת שמות) פרק ד פסוק יט
 (יט) אל משה במדין. כוונת הכתוב בהודעה כי הדיבור היה
 במדין, להגיד שבחו של משה שלא חש על שונאיו שהיו
 במצרים בעת שטען טענותיו הרבים כי לא היה חושש בכל
 טענותיו אלא לצד הורעת כח השליחות לא לצרת עצמו והראיה
 שלא טען כי ירא ממבקשי נפשו, ואם לא היה אומר הכתוב
 במדין תבא הסברא כי לא החליט בדעתו של משה ללכת
 בשליחות עד שהובטח מפי אל כי מתו מבקשי נפשו, לזה אמר
 במדין לומר שאחר שגמר בדעתו והסכים עם ה' ללכת הוא
 שנתבשר ולא היה דבר זה מעכבו:

העם, בני מאמינים שנאמר (בראשית טו) והאמין בה', תפש משה מעשה הנחש שהוציא לשון הרע על בוראו

17. שם משמאל שמות פרשת שמות שנה תרעא

במד"ר (פ' ג') למה עשה לו הקדוש ברוך הוא ג' אותות, כנגד אברהם יצחק ויעקב. ביאור הדברים, כי מרע"ה אמר והן לא יאמינו לי, דמשמע דבר ברור שלא ישמעו. כי באמת מצד הטבע ה' רחוק להאמין לרועה צאן שיאמר שנגלה אליו השי"ת ורוצה לגאלם. וע"ז צוה לו השי"ת לעשות האותות האלה שהם כנגד האבות לעורר בהם מעלת אבותם שהם למעלה מהטבע, וממילא יאמינו, וממילא מעצמם יהיו נמשכין אחר האמת. וכענין שאמרו ז"ל (מגילה ג' א) אף על גב דאינהו לא חזו מזלייהו חזו, ואז בעצמם יאמינו, ולא רק מפאת האותות כי כל אותות עדיין אינם כ"כ דבר ברור כמ"ש הרמב"ם רק שעצם הנפש תדע ותשכיל:

טענה שלישית - קושי טכני

18. שמות (פרשת שמות) פרק ד פסוק י - יב

(י) ויאמר משה אל ה' בי אֲדַנִּי לֹא אִישׁ דְּבָרִים אֲנִי גַם מִתְּמוֹל גַּם מִשְׁלָשׁ גַּם מֵאֲזַדְבָּרָךְ אֶל עֲבָדֶיךָ כִּי כָבֵד פָּה וְכָבֵד לְשׁוֹן אֲנִי: (יא) ויאמר ה' אליו מי שם פה לאדם או מי ישום אלם או חרש או פקח או עור הלא אנכי ה': (יב) ועתה לך ואנכי אהיה עם פיך והוריתיך אשר תדבר:

19. רמב"ן שמות (פרשת שמות) פרק ד פסוק י

ועל דרך הפשט יאמר כי אני כבד פה גם מתמול גם משלשום, כי מנעורי הייתי כבד פה, אף כי עתה כי אני זקן. וגם מאז דברך היום אל עבדך, כי לא הסירות כבודות פי בצוותך אותי ללכת אל פרעה לדבר בשמך, ואם כן איך אלך לפניו. והנה משה מרוב חפצו שלא ילך לא התפלל לפניו יתברך שיסיר כבודות פיו. אבל טען אחרי שלא הסירות כבודות פי מעת שדברת לי ללכת, אל תצוני שאלך, כי לא יתכן לאדון הכל לשלוח שליח ערל שפתיים למלך עמים. והקב"ה כיון שלא התפלל בכך לא רצה לרפאותו, אבל אמר לו אנכי אהיה עם פיך והוריתיך אשר תדבר, שיהיו דברי אשר אשים בפיך במלות נכונות שתוכל לבטא בהן יפה

טענה רביעית לא רוצה לפגוע באף אחד

20. שמות (פרשת שמות) פרק ד פסוק יג - יד

(יג) ויאמר בי אֲדַנִּי שְׁלַח נָא בְיָדִי תִשְׁלַח: (יד) ויחר אף ה' במשה ויאמר הלא אהרן אחיך הלוי ידעתי כי דבר ידבר הוא וגם הנה הוא יצא לקראתך וראך ושמח בלבבו: רש"י

(יג) ביד תשלח - ביד מי שאתה רגיל לשלוח, והוא אהרן

21. רש"י שמות (פרשת שמות) פרק ד פסוק י

למדנו שכל שבעה ימים היה הקדוש ברוך הוא מפתה את משה בסנה לילך בשליחותו מתמול שלשום מאז דברך הרי שלשה, ושלשה גמין רבויין הם, הרי ששה, והוא היה עומד ביום השביעי כשאמר לו זאת עוד (להלן פסוק יג) שלח נא ביד תשלח, עד שחרה בו וקבל עליו. וכל זה, שלא היה רוצה ליטול גדולה על אהרן אחיו שהיה גדול הימנו ונביא היה, שנאמר (שמואל א ב כז) הנגלה נגליתי אל בית אביך בהיותם במצרים, הוא אהרן.

22. דעת חכמה ומוסר חלק א מאמר קי

וזוהי הערה נוראה לאדם לראות שאין לו שום מקום אנה לנוס. האדם ידמה בנפשו שעיקר זהירות הוא בעבירות, ששם צריך להזהר משחד ונגיעה, אבל לפ"ד הרי נתבאר שיותר ממה שחייב האדם לברוח מעבירה לבלי להעמיד עצמו בנסיון, חייב לברוח מהעמיד עצמו בנסיון של מצוה, כי שחד המצוה גדול הרבה יותר מנגיעה של עבירה לאין ערוך ודמיון, וגדול אפוא

הפסיכולוגיה של משה רבנו להתמודד עם הפחד

טענה ראשונה - אני ראו

12. שמות (פרשת שמות) פרק ג פסוק יא - יב

(יא) ויאמר משה אל האלקים מי אנכי כי אלך אל פרעה וכי אוציא את בני ישראל ממצרים: (יב) ויאמר כי אהיה עמך וזה לך האות כי אנכי שלחתיך בהוציאך את העם ממצרים תעבדון את האלקים על הקר הזה: כלי יקר

נראה לפרש שמשה אמר משני צדדים אין אני ראו לשליחות זה, הן מצד שפלות השליח, הן מצד גודל מעלת ישראל, כי משה היה עניו מכל האדם ובעיניו היה הוא שפל אנשים לפיכך אמר מי אנכי כי אלך אל פרעה וכי שפל אנשים כמוני ידבר לפני המלך, והן מצד מעלת ישראל אמר וכי אוציא את בני ישראל כי אומה גבוהה ורמה כזאת בני אברהם יצחק ויעקב עם גדול ורם איך ילכו אחרי שפל ובזוי כמוני. ועל שתיהם השיב לו הקדוש ברוך הוא כי אהיה עמך ולא אתה תדבר אל פרעה אלא אני המדבר ופיך כפי, גם לא אחרוך ילכו ישראל כי אם אחרי ה' ילכו שהרי אהיה עמך

13. כלי יקר שמות (פרשת שמות) פרק ג פסוק יא

ואם תאמר מעיקרא דדינא פירכא למה יהיה הקדוש ברוך הוא עמך דוקא ולמה לא יהיה עם איזה נכבד גדול במעלה, ולמה יתחבר לשפל אנשים דוקא למנותו שליח, על זה נתן לו אות שכך מדתו של הקדוש ברוך הוא שהוא בוחר ביותר להתחבר אל הנמוכים וישכון את דכא ושפל רוח, וזה שאמר וזה לך האות כי אנכי שלחתיך כי אם יאמרו לך למה בחר ה' בך להיות שליח יותר מבזולתך תאמר להם שכך מדתו של הקדוש ברוך הוא, שהרי בהוציאך את העם ממצרים תעבדון את אלקים על ההר הזה הר סיני הנמוך שבהרים, אף על פי שיש הרים גבוהים ממנו מכל מקום לא בחר הקדוש ברוך הוא כי אם בזה סיני, ומזה תקח ראייה שהקב"ה בוחר יותר בנמוכים וזה גם כן מופת על שליחותך:

טענה שניה - כדי להצליח צריך שהעם יאמין בי

14. שמות (פרשת שמות) פרק ג פסוק יג - יד

(יג) ויאמר משה אל האלקים הנה אנכי בא אל בני ישראל ואמרת להם אלקי אבותיכם שלחני אליכם ואמרו לי מה שמו מה אמר אליהם: (יד) ויאמר אלקים אל משה אהיה אהיה-ה ויאמר פה תאמר לבני ישראל אהיה שלחני אליכם: ... פרק ד (א) ויען משה ויאמר והן לא יאמינו לי ולא ישמעו בקולי כי יאמרו לא נראה אליך ה':

15. אור החיים שמות (פרשת שמות) פרק ד פסוק א

(א) ויען משה וגו'. צריך לדעת מה מקום לטענת לא יאמינו אחר שהבטיחו ה' ואמר ושמעו לקולך. עוד למה כפל לומר לא יאמינו ולא ישמעו בקולי. והיה אפשר לומר כי לצד שאדם בעל בחירה ורצון לא סמך לבו עליהם שיצדיקו באמונה. ואמרו ולא ישמעו וגו' פי' אפי' שמיעת קולו לא ירצו לשמוע. ואין דרך זה מספיק בכוננת הכתוב כי לא היה לו להרהר אחר מדותיו יתברך ולחשוך כל כך בישראל.

16. שמות רבה (וילנא) (פרשת שמות) פרשה ג סימן יב

ויען משה ויאמר והן לא יאמינו לי, אותה שעה דבר משה שלא כהוגן הקדוש ברוך הוא אמר לו ושמעו לקולך והוא אמר והן לא יאמינו לי, מיד השיבו הקדוש ברוך הוא בשיטתו נתן לו אותות לפי דבריו, ראה מה כתיב אחריו ויאמר ה' אליו מזה בידך ויאמר מטה כלומר מזה שבידך אתה צריך ללקות שאתה מוציא שם רע על בני הם מאמינים בני מאמינים, מאמינים שנאמר ויאמן

חיוב הזהירות במקום מצוה מבמקום עבירה, כי הנגיעה שבמצוה והוראת ההיתר שבה גדולה מאד, ומבלי זהירות גדולה ועצומה עלול הוא מבלי משים בקל מאד לעבור על כל התורה כלה על חשבון המצוה. והאדם המכיר באמת את גודל הסכנה שומר נפשו ירחק מהם, אם יציעו לו מצוה לא יקבלה כ"כ בנקל, והרבה יותר מאשר יברח מעבירה ירבה לברוח מקבל ע"ע איזו מצוה. והרי משה רבינו לא רצה באמת לקבל ע"ע מצוה גדולה כגון זו להיות "משה רבינו", שאין לנו מצוה גדולה מזו, והפציר בו הבורא כביכול ז' ימים והוא לא רצה לקבל ע"ע בשום אופן, עד שהבורא הבטיחו "וראך ושמח בלב"ו

23. ליקוטי מוהר"ן תניינא תורה מח

ודע, שכל התנועות וההעתיקות, שאתה ניתק ונעתק בכל פעם איזה מעט מן גשמיות לעבודתו ית', כולם מתקבצים ומתחברים ומתקשרים ובאים לעזרתך, בעת הצורך. דהיינו, כשיש ח"ו איזה דוחק ועת צרה ח"ו. ודע, שהאדם צריך לעבור על גשר צר מאד מאד, והכלל והעיקר שלא יתפחד כלל:

סיכום:

סירובו של משה לקבלת את תפקיד הגואל אינו בא מחמת בריחה מהציווי האלוקי אלא כאמצעי לקבל את התפקיד ממקום נפשי שלם יותר.

כדי לקבל את ההחלטה להיות מוכן להתמודד עם פחד וחשש עלינו לסגור פתחים ולהשאיר רק פתח אחד שמחייב אותנו לעשות את מה שנדרש. משה רבינו סוגר את כל הפתחים, עד שנשאר לו פתח אחד שמחייב אותו לקבל את תפקיד הגואל ומתוך קבלת התפקיד בשלמות הוא יוצא למשימת חייו.

